Autor Guste Santini
Četvrtak, 16 Kolovoz 2012 10:49

Odgoda uvođenja poreza na imovinu, zbog suše se preispituje mogućnost smanjenja PDV-a na prehrambene proizvode, porezni dužnici duguju državi tek nešto manje nego što je veličina novčane mase, treba li nam rebalans proračuna, produktivnost pala za 2,7%, i tako u - nedogled.

Dug poreznih obveznika iznosi tek nešto manje od veličine novčane mase što znači da bi porezni dužnici morali raspolagati cjelokupnim iznosom novčane mase kako bi izmirili svoj dug prema državnoj blagajni. Jasno da je to nerealno, ali upozoravajuće za obnašatelje državne vlasti, posebno ministra Linića, koja će hoćeš – nećeš morati sagledati problem duga poreznih obveznika u kontekstu cjelokupnog procesa društvene reprodukcije. Iako je iznos zastrašujući jednako je impresivan broj poreznih dužnika. Drugim riječima, ma koliko mi šutili o tome, očito su porezni dužnici žrtve nerazumnog poreznog opterećenja. Adam Smith je u svojoj bibliji, Bogatstvo naroda, raspravlajući o carinama kazao, iznosim prema sjećanju, „ukoliko želite povećati broj krijumčara povećajte carine“. Velikim djelom porezni dug je posljedica prevelike porezne presije. Ovo nikako ne znači da nije bilo klijentelizma tijekom nastanka poreznog duga. Ovo znači da iznos i broj poreznih obveznika nkako nije moguće identificirati samo kao klijentelizam. Navedeno sugerira da je iznos i broj poreznih obveznika posljedica nekih drugih događanja u hrvatskom društvu.

Ne mogu da ne ukažem na, po mome mišljenju, determinirajuću varijablu koju možemo nazvati – realna inflacija. Realna inflacija javlja se u literaturi pod nazivom troškovna ili strukturna inflacija. Upravo realna inflacija je problem ovih prostora od kad znam za sebe. Prateći kretanje cijena pratimo pojavni oblik inflacije. Tako u uvjetima deficita robne razmjene s inozemstvom imamo stabilnije cijene jer je ponuda iz uvoza konkurentnija u odnosu na domaću ponudu. Pravo kretanje inflacije možemo identificirati preko nontradable sektora kao što su razvnorazne naknade za vodu, zemljište, itd., koje su najprije „državne zbog političkih (političari kažu socijalnih) razloga pod kontrolom“. Danas kada proračunu nedostaje stredstva imamo novu interpretaciju koja se sastoji u potrebi usuglašavanja cijena s onim iz EU. To je osnovni razlog zašto u realno deflatornim uvjetima imamo povećanje cijena – inflacije. Kako će se problemi usložnjavati tako će i cijene rasti. Rast cijena dovodi u pitanje fiksni tečaj kune u odnosu na euro. Ukoliko se varijabilizira tečaj kune moguće je očekivati probleme u financijskom, bankarskom, sustavu za koji danas tvrdimo kako je stabilan. Drugim riječima, stabilnost financijskog sustava imamo zahvaliti obilatim kreditima – kojih više nema. U cijelu priču uvedemo li mogući pad kreditnog rejtinga imamo dramu koju nikakvo oratorstvo neće moći predstaviti u drugom obliku osim u spoznaji – car je gol.

Kao što nas život uči nikad ne dolazi jedno zlo. Ono je obično praćeno s mnogim drugim problemima. Suša, iako očekivana pojava, ponovno nas je iznenadila. Predstavnici vlasti jasno poručuju – nema novaca. Što to zapravo znači? Svaka obitelj koja brine o svojoj budućnosti ima neka sredstva „za crne dane“. Država bi morala imati stanovitu rezervu kojom bi intervenirala u nepogodi bez obzira da li se radi o suši ili, nedaj Bože, elementarnoj ili bilo kojoj drugoj nepogodi. Izjava države kako nema novaca nije zabrinjavajuća, ona je dramatična.

I sada, u uvjetima kada nam produktivnost u industriji pada, čujemo interpretaciju kako Ministarsvo poljoprivrede radi izračune kako bi se smanjila porezna stopa od 25% na prehrambene proizvode. Pazite!, obrazloženje za smanjenje porezne stope je briga za blagostanje hrvatskih građana. Kao da smo zaboravili nedavnu namjeru Vlade da poveća trošarine na benzin. Kao da smo zaboravili povećanje porezne presije temeljem povećanja PDV-a i poreza na dohodak. Moj prijedlog da se porezima može – i mora – čuvati radna mjesta Vlada nije htjela čuti.

Vratimo se poreznom dugu. Čini mi se najboljim rješenje da se odredi datum od kojeg nitko neće imati bilo kakav popust ukoliko se ne izvrše porezne obveze prema državnoj blagajni, s jedne strane, a, s druge strane, postojeći dug, od slučaja do slučaja, posebno razmotriti kao što smo to predložili gospodin Kliska i ja (vidi prethodni tekst na ovim stranicama).

Ukoliko izostane razum rast nezaposlenosti mogao bi se dodatno dramatirzirati. Ne treba zaboraviti da je brojka od godotovo 300 tisuća nezaposlenih, usred turističke sezone, drama sama po sebi. Također, ne treba zaboraviti da je hrvatsko gospodarvstvo, gospodarstvo niske dodane vrijednosti što znači da isto nema „amortizer“ za amortiziranje novih šokova; kojih će svakako biti.

Stjepan Radić je rekao: „Uradiše svega biše, uštediše još i više.“. Mi smo, međutim, rasprodali obiteljsko srebro i samo jasna koncepcija i strategija razvoja nam može pomoći. Kao što to redovito činim, ponovit ću i ovom prilikom: Gospodine Jovanoviću implementirajte hrvatsku znanost u hrvatsko gospodarstvo što će, duboko vjerujem, rezultirati dinamiziranjem gospodarskog razvoja. U suprotnom pad produktivnosti u industriji neće biti eksces, već bi mogao postati pravilo.